

Haza a mélyben

A kudarcnak felbecsülhetetlen szerepe van az ember életében. Önelemzésre készítet, szerénységre tanít, és ezáltal segít bennünket, hogy kijavítsuk hibáinkat. Minden biztonnal erre is gondolt Orbán Viktor, amikor a 2002-es választások második fordulójának estjén, a csatavesztés okairól szólva, ezt mondta: „mindig van magasabb értelme annak, ami az emberrel történik”. Jó lenne, ha mi, magyarok, annak a magasabb értelmét is megpróbálnánk megkeresni, ami sorsunkként adatott történelmünk során, különösen az utóbbi évszázadban, és amelynek jelenleg is egy csöppet sem vidám pillanatát éljük.

Az idézett szavak után Orbán Viktor leszögezte: „Tudjuk azt, hogy akiben van hit, remény és szeretet, annak a nehézség is javára válik.” Ez a mondat a polgári kormány szemléletének keresztény jellegéről vall, arról, amit Magyarország és egész Európa lakosainak jelentős része megvet, mi több: gyűlöl. Ennek a szemléletnek fő ellenfele az egész világot elnyelni készülő, szélsőségesé vált liberalizmus. Ez – ha már muszáj – a vallásosságot is csak mint személyre szabott magánhitet tudja elképzelni, amely megtartja rugalmasságát a nézetek sokféleségének kritikátlan befogadásával szemben, tehát nem részesít előnyben meghatározott értékeket. Szerinte a demokratikus társadalomban az egyetlen igazi érték az ember szabad választásainak megszorítások nélküli lehetősége. Ez az intézményesített semminek, a nihilnek az ideológiája, amely az értékek és az erkölcs relativitása tanával az iránytalan életű, a lélek támpontjait nélkülöző, ezért könnyebben uralható emberek lelki igénytelenségre idomított tömegeit készíti fel talán új, immár fájdalommentesebb, mert manipulatív diktatúrákra. Hiszen a kommunizmus már bebizonyította, hogy az emberek lelkét nem lehet erőszakkal kiölni, ezért inkább kecsegtetésekkel kell megnyomorítani, hogy védekezésre képtelenné váljon.

Az eredetileg marxista ihletődésű (és ateista szellemű) európai szocialista és szociáldemokrata pártok ma nem rendelkeznek saját elvekkkel, önálló politikai koncepcióval, mindig az éppen aktuális helyzet határozza meg felfogásukat és cselekedeteiket. Rájuk különösen jellemző az, ami ma általában a politikusok jelentős részére: felemelik megnyálazott ujjukat a közhangulat szelébe, így állapítják meg, mit kell fontosnak nyilvánítaniuk. Ők képviselik azt a politikai erőt is, amely a leghathatósabban érvényesíti a nemzetközileg kívánatosnak nyilvánított, de kötelezőként kezelt liberális eszméket. Kiemelt céljuk, hogy országon belül is, kívül is jól forgassák magukat a hatalom megtartása érdekében, minden egyéb ennek van alárendelve.

A polgári kormánynak (Fidesz, MDF, kisgazdák) az előző kormányokhoz viszonyított jelentős sikerei és fontos megvalósításai ellenére a magyarországi választások eredményeként – meglehetősen furcsa módon – az előbbieken jellemzett két áldemokratikus párt talált újra egymásra a hatalomban: a Magyar Szocialista Párt (MSZP), amely a kádári kommunista pártból kelt életre a fordulat után, valamint a néhai „demokratikus ellenzék” létrejött ultraliberális Szabad Demokrata Szövetség (SZDSZ). Ez utóbbi számos tagja még másfél évtizede az előbbinek ma is aktív gárdája ellen küzdött – ahogy mondták – az emberi szabadságért. Most szövetségesek – immár másodjára – a rendszerváltás idején szerveződött új pártok ellenében.

Ez a két párt a polgári kormány minden kezdeményezését kezdettől fogva dühödten támadta, és az Országházban következetesen ellene szavazott. Kivétel a státustörvény; ezt a szocialisták megszavazták. Ki tudja, e párt hány világosabb elméjű vezetőségi tagjának került emberfeletti munkájába, míg Kovács Lászlót, a pártelnököt sikerült meggyőznie: ez alkalommal – már csak a párt érdekében is – mondjon le a reflexszerűvé vált agresszív ellenzésről.

A szocialista párt elvszerűségére jellemző, hogy noha elutasították a családok megerősítésére, segítésére hozott valamennyi törvényt, ellenezték a főiskolai tandíj eltörlését,

a diákhitel rendszerének bevezetését, a minimálbér emelését (mind a kétszer), a hazai magánvállalkozások támogatását stb., miniszterelnök-jelöltjük, Medgyessy Péter a választási kampány végén mégis megtartandóknak és továbbfejlesztendőknak (ki tudja, mivé válnak majd így a gyakorlatban?) nyilvánította ezeket.

A jelek szerint a szavazók egy része mindebből nem vett észre semmit, vagy ha észrevette, a látottaktól eltekintve döntött. Ez érvényes a Medgyessy és Orbán Viktor közötti (a szocialisták kezdeményezte, majd általuk lemondott, de végül az ő „nagylelkűségükből” mégis létrejött) választási találkozó értékelésére is. Itt Medgyessy „őszintén” elmondta, hogy ő ellenfelénél sokkal kevésbé ura a magyar nyelvnek. A vita során bizony megtörtént, hogy egyszerűen nem értette, amit Orbán mondott. A közvélemény-kutatások szerint a nézők többségének mégis ő volt a rokonszenvesebb. Úgy látszik, az emberek egy része kedveli lelkileg és szellemileg elesetteket, talán mert fölényben, de legalább egyenrangúnak érezheti magát velük.

Medgyessy, Magyarország jelenlegi kormányfője messze van attól, hogy megfontolt, önálló véleménnyel rendelkező, tisztafejű politikus legyen, „tanácsadói” pedig a jelek szerint képtelenek minden megnyilvánulását ésszerű keretek között tartani. Olyannyira „felkészült” a választási kampányra, hogy a választások után egy külföldi lapnak (Die Welt) adott első interjújában nem tudott kilépni felvett szerepéből, begyakorolt felfogásából, és gúnyolódni kezdett saját országán, valamint annak előző miniszterelnökén.

Az is tény, hogy maga a szocialista párt sem tudja a választási kampányharcot abbahagyni. Kovács László a kampány során nem titkolt gyűlölettől sugárzó arccal nemzeti megbékélésről beszélt, arról, hogy el kell simítani az emberek között ásott árkokat. Bár mára Kovács arcán a gyűlöletet jórészt a győzelemittasság és a kárörvendés váltotta fel, a megnyilatkozásokat és az eseményeket látva, az ember mégsem tud megszabadulni attól az érzéstől, hogy a szocialisták a saját maguk által ásott árkokat legszívesebben a fideszesek hulláival töltenék fel. S bár lehet, hogy a háttérből még mindig van szerepe a kampányuk irányítására felbérelt tapasztalt izraeli szakembernek, a dolgok fő mozgatója továbbra is Kovács, aki az eszes hazudozásnak, a gyűlöletszításnak, a tények és mások állításai meghamisításának, a semmi fontosságáról való meggyőzésnek a nagymestere. Gonosz szelleme rátelepszik a szocialista pártra és immár – mint egy lázálom – az egész magyar társadalomra.

Most ez az ember újra Magyarország külügyminisztere, aki a Kádár-rendszer magas posztjain szerzett külügyi ismereteit és szemléletét hasznosítja majd, akárcsak a Horn-kormány idején. E szemlélet legfontosabb vonása: a szomszédos országokban élő magyarok érdekeit alárendeli a „jószomszédi” kapcsolatoknak. Ezt a nézetet osztja Medgyessy Péter is, aki újfent elválasztja a tízmillió magyarországit a határokon túli magyaroktól. Nem véletlen például a szlovákok öröme a szocialista párt győzelme fölött. Hivatalosan (egyelőre) vége az ország határain túl terjedő egységes magyar nemzetre vonatkozó felfogásnak. Az új kormány valószínűleg teljesíti majd az „érzékeny” szomszédok minden olyan igényét, amely a státustörvény hatástalanítására irányul, hogy a többségi lakosságot ne ingerelje az ottani magyarok beolvasztásának némi késleltetése.

A bekövetkező károkat nehéz előre felbecsülni. Az Orbán-kormány az első, amely a második világháború óta nemzetstratégia megalkotására törekedett, az első, amely megtartó, jövőre irányuló nemzetpolitikai elképzelésekkel jelentkezett. Lehet, hogy ezek az elképzelések még nem egészen határozottak, de a státustörvénnyel Trianon óta talán az egyetlen olyan érdekvédelmi lépést tette, amely a velünk szemben ellenséges érzelmeket tápláló szomszédokat leszámítva (akikkel az SZDSZ azonosul) nemzetközi elfogadottságot nyert. A nemzetstratégiai célok köré igyekeztek csoportosítani szinte mindent, amit ez a kormány létrehozott. Politikájával sikerült a lakosság jelentős részét kiemelni a rendszerváltás után csak súlyosbodott általános pesszimizmus állapotából, és hatására ébredezni-erősödni kezdett a Kárpát-medencében a magyar mivolt méltósággal viselt öntudata.

Mindez ma veszélyben van. Az MSZP-SZDSZ-kormány számára a nemzetközpontú gondolkodás idegen. Két olyan társaság talált benne egymásra, amely különböző irányokból indulva ugyanoda érkezett: a nemzetközi pénzvilág (politikusok által is közvetített) globalizációs elvárásainak kiszolgálásához. Ezt a tényt nem feledtetheti az, hogy Kovács László, a szocialisták elnöke, a választási vita végén – hogy a nézők nagy részének érzelmeire építve megtévessze őket – magyar érzéseinek bizonyítására tüntetően feltűzte magára a Pokorni Zoltán mellén díszelgő kokárda párját.

Ma a könnyen szerzett pénz világa az úr – mindinkább a politika fölött is. Számára a csendes, manipulált, világi élvezeteknek élő, akaratnélküli társadalmak jelentik a biztonságot, ezért ilyennek akarja a Földet. Minden önállóan gondolkodóban veszélyforrást lát. (Önálló gondolkodáson sokan a mindent tagadást értik. Pedig önállóan gondolkodni csak értékek jegyében lehet. A mindent tagadás még csak nem is gondolkodás.) Ezért tart ellenségnek mindenkit, aki transzcendens valósághoz – Istenhez, nemzethez, családhoz – kötődik. Nem véletlen, hogy olyan felhördülés követte az Orbán-kormány bejelentését az erkölcsi nevelésnek a vallásoktatás és az etikaoktatás közötti szabad választás formájában történő iskolai bevezetéséről, úgy állítván be a dolgot, hogy ez megsértése a gondolatszabadságnak és beavatkozás a gyermek „szabad fejlődésébe”. Az sem véletlen, hogy a nemzeti érzést nacionalizmusnak bélyegzi és elítéli a nyugati világ szinte egész tömegkommunikációja. E felfogás szerint egy nemzet érdekeit védeni két okból lehet: vagy mások iránti gyűlöletből, vagy politikai tőke gyűjtése céljából (tehát hazug módon). A nemzet létérdekei védelmének őszinte igényét említeni sem szabad, mert akkor már nehezebb pálcát törni fölötte.

A nyugati sajtótermékek között akadnak olyanok, amelyek örömeiket fejezték ki, hogy Magyarországon megbukott a *nacionalista, populista* Orbán Viktor által vezetett jobboldal. E cikkek stílusa nem sokkal épületesebb, mint a politikai szennylappá züllött Élet és Irodalom vezércikkei. A New York Times egyik májusi száma arról ír, hogy nem Le Pen az igazi jobboldali veszély Európában, hiszen az soha nem kapott 18 százaléknyi szavazatnál többet, és különben is vén már, hanem Orbán Viktor, aki fiatal, és a lakosságnak szinte fele támogatja. Az ilyen írások megjelenésében a polgári kormány ellenfeleinek külpropagandája is jelentős szerepet játszik. Aki ilyen politikát űz, nem lehet olyan ostoba, hogy ne tudja: Magyarországot és annak népét igyekszik hazugságokkal lejáratni, lehetőleg jövőtlenné tenni, hiszen a lakosság nem rájuk szavazó felét lassan szélsőjobboldalivá, a nemzetközi közvélemény megvetett páriáivá minősíti át. Úgy látszik, külső és belső „jóakaróink” jóvoltából egyszer újból kikiálthatnak még fasiszta népnek bennünket csak azért, mert meg akarjuk tartani magunkat annak, akik vagyunk. Kérdés, hogyan reagálunk erre: mind nagyobb számban behódolunk-e a hazudozóknak, hogy megszabaduljunk a ránk sütött billogtól, vagy pedig teszünk végre valamit azért, hogy ne hazudozhassanak tovább?

A Ceaușescu-féle diktatúra legsötétebb időszakában, 1987 őszén, amikor a zöld határon át, életüket kockáztatva nagy számban menekültek Romániából az emberek, a budapesti ellenzék különböző irányzatainak találkozáján egy liberális résztvevő némelyeket azzal vádolt, hogy az erdélyi magyarok ügyének említésével politikai tőkét kívánnak kovácsolni maguknak. A mai helyzet azt bizonyítja, hogy számos emberi fej tartalma, tulajdonosaik kétes erkölcsű magatartása, a tisztességes indokok feketére festésének gyakorlata nemigen változott azóta.

Sokan vannak, akik szemében Orbán Viktor és társai a liberális eszmék árulói, mert miután felismerték, hogy ezekkel az eszmékkal csak a nemzet érdekeivel ellentétesen lehet kormányozni, a Liberális Internacionáléból (milyen ismerősen cseng a név!) kilépve, pártjuk 2000 őszén az Európai Néppárt tagja lett. A liberálisok rögtön ki is jelentették, hogy a Fidesz ezzel a „populista” lépéssel feladta elveit, csak hogy a 2002-es választásokon sikeresebb legyen. Pedig csupán az történt, hogy az elvek és a nép érdekeinek konfliktusában ez utóbbiakat tartották fontosabbnak. Orbán ezt így fogalmazta meg: „Nem az ideológiák

keretei közé kell begyömöszkölni egy országot, hanem azokat a döntéseket kell megtalálni, amelyek egy ország érdekeit szolgálják.”

Eddigi tettei alapján méltán állítható, hogy Orbán Viktor az utóbbi évszázad magyar politikatörténetének erős egyéniségei közé tartozik. Ezt a megállapítást a jövő remélhetőleg nem fogja cáfolni. Sokan lehetnek, akik csupán azért ellenségei, mert nem tudják elviselni, hogy emberileg kimagaslik az átlagból. Ez mindenképpen egyik oka lehet a Fidesz-MDF szövetség – egyébként nehezen megmagyarázható – választási vereségének.

Hivatali idejének négy esztendeje alatt csak úgy áradt a hazugságok, rágalom tömege a baloldali ellenzék felé a polgári kormány felé. Márpedig tudjuk, hogy amit sokat hajtogatnak, azt lassan hinni kezdik az emberek. A hazug beállításokat legkönnyebben azok hiszik el, akik számára élvezet rosszat hallani másokról. Ez lényegében a „dögöljön meg a szomszéd tehene (is)” mentalitása, és sajnos ez sem hiánycikk gyarló emberi köreinkben.

A szocialisták választási ígéretözöne az emberek egy részét feltehetőleg arra a gondolatra indította, hogy a polgári kormány alatt – nem látványosan, de mégis érezhetően – javult anyagi helyzetüket miért ne bővítenék most baloldali juttatásokkal? A csak részlegesen beváltott ígéretnek költségei is kóros mértékben növelhetik ugyan mind az államkassza fizetési hiányát, mind az inflációt, de ez megéri a hatalom új tulajdonosainak, különösen, hogy úgyszemint ők fognak ezért megfizetni.

Olyanok is akadhatnak, akiket hidegen hagy a szomszédos országokban élő nemzetrészek sorsa, túlzásnak tartják a velük való törődés mértékét, a rájuk költött pénzt is, és felesleges erőfeszítésnek a talán „nem is létező” egységes magyar nemzet határokon átnyúló összekapcsolódását. Valószínűleg az ilyenek nevezik mindmáig románoknak az erdélyi magyarokat, és talán őket tudta Kovács a legjobban megijeszteni az Orbán-Nástase egyezmény megkötése után a Magyarországra tóduló 23 millió romániai munkakereső rémével.¹ Ne feledjük: az együvé tartozás lélektelen hiánya mindig jelen van egy társadalomban, különösen egy olyanban, amelyikben mindinkább az anyagiak kerülnek az érdeklődés középpontjába. A második világháború után is voltak, akik a pokolba kívánták a mindenüktől megfosztott, a határon egy batyuval erőszakkal átdobott felvidéki magyarokat. Az ilyenekből semmi rokonszenvet nem vált ki a polgári kormány nemzetstratégiája, ezért számukra kívánatosabb vezető a baloldal. Biztosan közülük kerülnek ki azok az épkézláb férfiak, akik egy ellenséges szomszéd agressziója esetén „meg sem állnának Bécsig”.

A legnagyobb bajt minden vonatkozásban a tájékozódás képességének a hiánya okozza, a képtelenség arra, hogy mindennapi döntéseinkben, cselekedeteinkben az értéket, a megtartót, a hétköznapi nehézségein túlmutatót érvényesítsük. Mindenekelőtt ez az elsődleges oka a baloldal sikerének. Mindazt a lelki kártételt, amit a kommunizmus elkövetett Magyarországon, most azok a pártok folytatják, ha lehet még hatékonyabb eszközökkel és stílusban – ezúttal a liberalizmus ideológiájának jegyében –, amelyeket most az áprilisi választások juttattak kormányra. A mindent jobban tudó, mindent becsmérlő propagandájuk azt a célt szolgálta és szolgálja, hogy az embereket elriasszák mindattól, amiből tartást, a gondolkodás önállóságát és ezáltal igazi önbecsülést nyerhetnének. Végül is azt sugallják, mintha a birtoklástól függne az ember értéke.

Pedig egész életünk mindenekelőtt vállalás kérdése. A minőségi élet nem életkörülményeink kényelmessé tételével, és egyáltalán nem „önmegvalósításunk” hajszolásával érhető el, hanem mindenekelőtt attól függ, hogy felismerjük-e és vállaljuk-e a közösségünket azokhoz, akikhez tartozunk. A mindennapokra lebontva: mit vállalunk életünk társáért, gyermekeinkért, valamint minden más emberért, de közülük különösen azokért, akikkel egy a nyelvünk és kultúránk. Más népek fiai talán lehetnek nagyvonalúbbak, de a mi

¹ Ma már tudjuk, hogy az ötlet Gyurcsány Ferenctől származott, miután ő egy interjúkötetben ezt dicsekedve bevallotta. Az ilyen műfajú „gondolatgazdagsáért” biztosan meg is érdemel minden támogatást.

egész létünk a nemlét pereme felé sodródik. Mi vár ránk így? Egyéni átalakulás és más, nagyobb és erősebb népekbe való beolvadás?

Téves értékrendünk legkézzelfoghatóbb bizonyítéka az, hogy nemzetünk fogy, és bizony elég gyors ütemben. Már a nyolcvanas évek elején jelentek meg Magyarországon „szakemberek” tollából olyan eszmefuttatások, hogy fogyásunkkal nincs semmi probléma, ez természetes folyamat, minden kultúrnépnél általános, és ez történik majd csakhamar a civilizálódó nagyvilág minden részén. Végül is ez egyáltalán nem negatív folyamat, a néhány évtized alatt 6-7 millióra csökkenő lakosságunk száma majd stabilizálódik (vajon mitől?). A csökkent létszám kisebb terhet ró majd természeti környezetünkre, és jobban megélünk erőforrásainkból. A végkicsengése olyan volt, mintha mi, magyarok, kellene példát mutassunk a nagy és gyarapodó népeknek, hogyan kell megakadályozni a Föld túlnépesedését. Azóta már rájöhettünk arra is, hogy például az Európai Unióban szavunk súlya bizony attól függ majd, hányan vagyunk.

Az asszonyok évezredek keresztül a körülményektől függetlenül születték gyermekeiket, ezért létezünk mi ma. Napjainkban az életet tagadjuk meg, amikor teherként utasítjuk vissza lehetséges újabb gyermekünket. A dologba a közhangulat is beavatkozik: egy háromgyerekes ismerős családot budapesti szomszédai megszólaltak, hogy úgy szaporodnak, mint a cigányok. Az emberellenes liberális jogfelfogás szerint a nők saját testükhöz való joga semmivé teszi a megfogant gyermek élethez való jogát. Ma már sokak véleménye az (bár ez a jog fogalmának némi meghamisítása), hogy az állatoknak is van az élethez joguk. Ezek szerint a több hetes emberi magzat, amelynek minden testrésze megvan és működik, még kis állatnak sem tekinthető.

A határokon túli magyar kisebbségeknek hasonló a helyzetük. Az ő életük a magyarországiakénál anyagi szempontból is sokkal nehezebb, ezért a természetes fogyáshoz hozzáadódik az elvándorlás is. Aki elhagyja szülőföldjét a jobb megélhetésért, vajon boldogabb lesz-e, mint ha otthon marad? És bizony az eljövétel sokkal könnyebb, mint egy esetleges valamikori visszaút.

Csak a saját életünk torz felértékelése készíthet arra, hogy utódainktól megtagadjuk az életet – és a szeretetet is. A megszületetteket a testvértől szokás megfosztani. Pedig hogy egy család jól működjön, a benne felnövőkben a társas élet reflexei helyesen alakuljanak, legalább három gyermekre van szükség. Ezt igényli a szélesebb közösség (jól)léte is, mert tudomásul kell venni, hogyha mindazok, akik tehetnék, *nem vállalnak legalább három gyermeket, – a demográfia törvényei értelmében – lemondtak nemzetük fennmaradásáról is.* Ez nemcsak a magyarra, hanem minden nemzetre áll. Ha a jelenlegi állapot, az emberek mostani értékrendje fennmarad, egy évszázadon belül egész Európa etnikai képe – és sok minden más, ami ebből következik – gyökeresen megváltozik.

Ahhoz, hogy helyesen éljünk, és meg is maradjunk, az kellene, hogy visszatérjünk az élet pártjára. Ehhez újra fel kellene fedoznünk keresztény voltunkat. A magyaroknak csak egy kis töredéke vallásos; a kommunizmus éveiben többen jártak templomba, mint napjainkban. Egyébként a magyar egyike azon népeknek, amelyek a legtriviálisabban, a legperverzebben, a legmocskosabban tudják Istent káromolni. Egy svéd számára például ez teljesen ismeretlen és elképzelhetetlen, noha cseppet sem vallásosabb, mint a magyar. Már azt ne higgyük, hogy az ilyen káromlás nem vonhat maga után méltó büntetést.

A kereszténységen kívül nincs még egy tanítás, amely olyan világosan, egyértelműen és oly mélyen megindokolva mondaná ki azt, hogy mi, emberek, egymásra vagyunk utalva. Tudomásul kell vennünk, hogy a Teremtő bennünket – anélkül, hogy magunkra hagyott volna – egymásra bízott. Nemcsak azért vagyunk felelősek, hogy a másik ember éhen ne vesszen és legyen földél a feje fölött, hanem legalább annyira azért is, hogy ráleljen azokra az értékekre, amelyek minden nehézség és nélkülözés közepette is értelmessé teszik az életet. Ehhez viszont az kell, hogy magunk fel tudjuk ismerni, és hajlandók legyünk elismerni őket.

Kizárólag racionális okoskodással soha nem fogunk rájuk bukkanni. Hiába olyan éles az eszünk esetleg, mint a borotva, Isten megvilágosító kegyelme nélkül akkor is csak okos ostobák vagyunk, és könnyen hozunk olyan döntéseket, amelyek egész lényünket károsítják. És miután döntéseink hatása és magatartásunk példája, de önmagában véve lelki beállítottságunk is szükségképpen kisugárzik másokra, károsítjuk a közösséget is, amelyhez tartozunk.

Bizony jól tennénk, ha kérnénk Istent, segítsen bennünket, magyarokat, helyesen élni. Hogy önzésünket levetve rádöbbenjünk: minden élet önzetlen áldozatból származik. Jézus életével tanított erre minket.

Göteborg, 2002.

(Megjelent az *Új Kéve* 2002. júniusi számában)